అశ్రుతర్పణం

శ్రీ ఎన్. వి. ఆర్. కృష్ణమాచార్యులుగారు.

★ ★ ★ ★

"లే నాన్నా, నీవీవాళ తలంటుపోసుకోవాలి" అంటూ ప్రొద్దున్నే లేవగానే రామాన్ని తల్లి బ్రతిమాలుకోవటం మొదలుపెట్టింది.

"ఇప్పుడు తలంటు ఎందుకే అమ్మా?" అంటూ రామం తల్లిని ప్రశ్నించాడు.

"ఈరోజు నీవు పుట్టిన రోజు; తలంటు పోసుకొని క్రొత్తచొక్కా లాగు తొడుక్కొని, ఆడుకుందువుగాని."

"అమ్మా! ఈవాళ పుట్టినరోజేమిటే? నేనుపుట్టి చాలరోజులు కాలేదే?"

"వెఱ్ఱితండ్రీ, నువ్వు పుట్టి చాలా రోజులయిందిలే; పుట్టినరోజు ఏడాదికి ఒకసారి వస్తూంటుంది. ఆరోజున మనం పండుగ చేసుకొంటాము."

"అమ్మా, నేనుపుట్టకపూర్వం ఎక్కడవున్నానే?"

ఆప్రశ్నకు సమాధానం ఏంచెప్పాలో తోచక, నవ్వి తల్లి రామాన్ని ముద్దుపెట్టుకొన్నది. ఆమెమరదలు శాంత ప్రక్కన వచ్చి నిల్చుండుట చూచి "శాంతా, చూశావా మీమేనల్లుడికి ఎల్లాంటి ఊహలో?" అంటూ, రామంతో "నాన్నా తలంటుపోసుకో తర్వాత చెప్తానులే" అంది.

"చెప్పితేకాని పోసుకో" నన్నాడు రామం.

"చూశావా, శాంతా! వీడి మంకు పట్టు, అన్నీతండ్రిగుణాలు పుణికి పుచ్చుకున్నట్టు వచ్చాయి." అంటూండగా, శాంత వదినిగారిమాటలు అందిపుచ్చుకొని "అనవసరంగా తండ్రిని దెప్పకపోతే బాబుకు సమాధానం చెప్పరాదు?" అని రామంకేసి తిరిగి "బాబూ, నువ్వుపుట్టక పూర్వం అమ్మకడుపులో ఉన్నావు. తెలిసిందా? ఇంక స్నానంచెయ్యి" అంది. కాని రామం అంతమాత్రంతో తృప్తిపడేవాడు కాదు. వెంటనే "అత్తయ్యా, అమ్మకడుపు చిన్నదిగా, నేను అందులో ఎల్లాపట్టాను." అని తిరిగి ప్రశ్నించాడు. శాంత రామాన్ని ముద్దుపెట్టుకుంటుంది; ఆమె, వదినగారూ కలిసి నవ్వుకొంటారు.

"చిట్టిబాబూ, అమ్మకడుపులో ఉన్నప్పుడు నీవు చిన్నవాడివి. ఇప్పుడు కొంచం ఎదిగావు. ఇంకా కొన్నాళ్లకు మీనాన్నగారంత అవుతావు." అని శాంత బదులు చెప్పింది.

"అసలు అమ్మ కడుపులోకి ఎల్లావచ్చాను?" చెప్పమన్నాడు రామం. అప్పుడు, తల్లివిసిగి, మాటలు మరపిద్దామని "పిచ్చిబాబూ, ఇల్లా వేపుకతింటే ఎల్లాగ? తలంటుపోసుకొని నీస్నేహితుల్ని పిల్చుకురా. లే, తలంటు పోసుకో" అన్నది. కాని రామం తనప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పితేగాని కాలు కదపనన్నాడు. కుఱ్ఱవాడితత్వం తెలిసినది కాబట్టి, కాస్త ఆలోచించి ఆమె చెప్పడం మొదలుపెట్టింది: "నీవు పుట్టక మునుపు నేను, మీనాన్నగారు, అంతాకలసి భద్రాద్రి పడవలో వెళ్లాము. భద్రాద్రి రాముడు నిన్ను మాకిచ్చాడు. అందుచేతనే నీపేరు 'రామం' అని పెట్టాము. నీతలకాయ బరువుకి వచ్చేటప్పుడు పడవ ఒక వైపునకు వంగిపోయింది కూడాను-మానాన్న తలకాయ ఎంతపెద్దదో" అంటూ రామం శిరస్సును తన రొమ్ముదగ్గరకు చేర్చుకొని ముద్దుపెట్టుకొంటుంది. ఆకథవిని రామం "బలే! భద్రాద్రి కథ, బలేబాగుంది!" అని గంతులేశాడు. తల్లి, శాంతకలిసి అతనికి తలంటుపోశారు. తల్లి "శ్రీరామరక్ష, నూరేళ్లు ఆయుస్సు" అని దీవించింది. రామానికి క్రొత్తబట్టలుకట్టి, జుట్టుదువ్వి తిలకంపెట్టి, అతన్ని చూచి ఆమెమురిసిపోయింది.

కొడుకును రాములవారి పటందగ్గరకు తీసుకొనివెళ్ళి "నాన్నా, చదువు రావాలని దేముడికి దణ్ణంపెట్టు" అనగానే బాబు కళ్ళుమూసుకొని దైవానికి నమస్కారం చేస్తాడు; తల్లి అర్ధనిమీలిత నేత్రాలతో ఆనంద పరవశురాలై పోతుంది.

శాంత నవోఢ, గర్భవతి కూడాను. వదినెగారి ప్రక్కన నిలబడి, యిదంతా చూస్తూ, తనభావి జీవితం- తనకు పుట్టబొయ్యే పిల్లలు-వారిని గూర్చి ఏవో తీయని తలపుల్లో మునిగి పోయి కాబోలు పరధ్యానంగా నిల్చుంది. ఆమెను వదినెగారు చూచి "ఏం, శాంతా అల్లాచూస్తున్నావు. నీకుకూడా బంగారం వంటి పిల్లలుపుడతారులే. మీదంపతులిద్దరు కూడా చాలాబాగా ఉంటారుకదా? మిమ్మల్ని చూస్తేనాకు చాలా ఆనందంగా ఉంటుంది.........సరేగాని నిన్ను ఒక్కమాట అడుగుతాను. అబద్ధం ఆడకుండాచెప్పు... నీకు మొట్టమొదట ఆడపిల్ల కలగాలని ఉందా లేక మొగపిల్లవాడు కావాలని ఉందా?" అని ప్రశ్నించింది.

శాంత, ఆమాటల ధోరణి గ్రహించి "ఓహో! తెలిసిందిలే కాణాచిగా అడిగావమ్మా! మొట్ట మొదటనాకు ఆడపిల్లే పుట్టాలని ఉంది. తప్పకుండా రామానికిచ్చి పెళ్ళిచేద్దాం ఏమంటావు" అని అన్నది. ఆమాటలకు రామంతల్లి పరమానందంపొందింది. శాంతకు చప్పున ఆడపిల్లకలగాలని దీవించింది. ఆ ఆనందంలో చిట్టిబాబును, చిట్టిబాబుకు కాబోయే పెళ్ళాన్ని తప్ప, తక్కిన ప్రపంచాన్ని అంతామరచి పోయింది.

ఆరోజున రామం స్నేహితులందరినీ పిలిపించి విందుచేశారు. ముత్తయిదువులు చాలమందివచ్చి, పసుపు కుంకుమ తాంబూలాలు స్వీకరించి రామాన్ని దీవించి వెళ్లారు.

సాయంత్రం దీపాలు పెట్టగానే, తల్లిబాబును దీపందగ్గరకు తీసుకువెళ్లింది. 'శీలరక్ష'కు 'దీప రక్షను' వేడుచు, దీపందగ్గరి తనచేయిని బాబుముఖానికి చేరుస్తూ, దీపంలోని దివ్య తేజస్సును బాబు ముఖంలోచూచి, ఆమాతృహృదయం పొంగిపోయింది. రాత్రి, రామం తల్లి పక్కలోనే పడుకొన్నాడు. తల్లిని కథచెప్పమని అడిగాడు. "ప్రొద్దుపోయింది, తిరిగి తెల్లవారుతే, బడికి పోవాలి, ఇంక పడుకో" మని తల్లిచెప్పింది.

"అల్లాగయితే, ఇంకనీకు ముద్దులు ఇవ్వను పో" అని బెదరించాడు బాబు. తల్లి, భయపడి కథను మొదలు పెట్టింది. "అనగా, అనగా, అశోకుడనే చక్రవర్తి మగధ సామ్రాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తూ వుండే వాడు........." కథ మొదలుపెట్టిందో లేదో బాబు నిద్ర పొయ్యాడు. "పిచ్చితండ్రీ, నిద్ర పొయ్యావా" అనుకొంటూండగానే ఆమెకు మనసులో ఏమోతట్టింది. వెంటనే ఉప్పుతీసుకవచ్చి, దృష్టి తీసి, నూతిలో పడవైచి ఆమెకూడా నిద్ర పోయింది.

తిరిగి తెల్లవారింది. బాబుకు బడివేళ కావచ్చింది. బాబుకు అన్నంపెట్టడం ఆతల్లిఒక్కతే నిర్వహించగలదు. బాబు పట్టిపేచీకోరు, తిండి సరిగా తినడు, బ్రతిమాలుకొని బామాలుకొని ఎన్నో తంటాలు పడితే రెండు మెతుకులు తినేవాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు తిక్కవస్తే, సగం అన్నంలో లేచి పోయేవాడు. అప్పుడు ఆమె నిలువునా నీరయిపోయేది.

"నాన్నా, బడివేళయింది, చప్పున తిండితినిపో" అనికేకవేసింది తల్లి. బాబు తిండితిని వెళ్లేదాక ఆమెగుండెలు గుండెల్లో ఉండేవికావు. వచ్చి, సగంతిని, ఆదరువు బాగాలేదని పేచీపెట్టి, తిండితినటం మానేశాడు. ఆమెకు ఏంచెయ్యాలో తోచలేదు. బ్రతిమాలుకుంటే సామాన్యంగా వినేరకం కాదు. ఆమె

కళ్లలోనీళ్లు గిర గిరా తిరిగాయి. రామంచూశాడు. "అమ్మా; నేను అన్నంతినకపోతే, నాకే ఆకలి వేస్తుంది, నీకెందుకే కష్టం" అని దీనంగా అన్నాడు. ఆమె గద్గద కంఠంతో "నీకు పిల్లలుపుట్టిన తర్వాత తెలుస్తుందిలే నాన్నా" అన్నది. "అల్లాగయితే, అమ్మా, నాకు పిల్లలు ఎప్పుడుపుడుతారే?" అని ప్రశ్నించాడు. తల్లి సమయంకనిపెట్టి "తిండి తింటేగాని పుట్టరు" అని బదులుచెప్పింది. వెంటనే, రామం తిండితిని బడికివెళ్లిపోయాడు.

రోజులు గడచిపోయ్యాయి. రామానికి బాల్యావస్థ దాటిపోయి కౌమారం ప్రాప్తించినది. తెలివి తేటలతో చదువుకొంటూ విద్యావంతుడవుచున్నాడు. తల్లి అతన్నిచూచి మురిసిపోతూ స్వప్నాలను గాంచుతుండేది. ఎవరికైనా అన్నిరోజులు ఒకేమాదిరిగా ఉండవు. కాలంలో ఇది ఒకవిశేషము. కాలమహా ప్రవంతి ఋజుమార్గంగాపోదు. కలరా వ్యాధివల్ల రామంతల్లి అకస్మిక మరణం పొందింది. రామం చిన్నవాడవటంవల్ల అపరకర్మలు తండ్రి నెరవేర్చాడు.

రామానికి అప్పుడే కళ్లువచ్చినట్లయింది. అతనికి ఏమీ పాలుపోలేదు-విచారించాడు............ విచారించాడు-కాని ఏమీతోచక, ఆలోచించటం మొదలుపెట్టాడు. ఆలోచించిన కొద్దీ మనస్సు పరిపరి విధాల పోతుంది. మనస్తత్త్వాన్నిబట్టి అది పరిపరి విధాల పరిణమిస్తూంటుంది. విధివిలాసం బహుచిత్రం. ప్రపంచంపుట్టిన దగ్గరనుంచీ తత్త్వవేత్తలు దీన్నిగురించి ఏమేమో వ్రాశారు. అవి అన్నీ నిజాలే-అన్నీ నిజాలు కానూకావు. ఒక్కొక్కప్పుడు సమస్తవిజ్ఞాన విశేషాలు బండసత్యాలుగనే తోస్తవి. రామం తల్లిమరణాన్నిగురించే ఆలోచించటం మొదలుపెట్టాడు. ప్రపంచంఅంతా ఇదివరకు మాదిరిగనే ఎందుకు ఉందో? అని తన్నుతాను ప్రశ్నించుకొన్నాడు. సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు. అస్తమించుతున్నాడు. రాత్రిపడుతోంది, తెల్లవారుతోంది. లోకంలో జనుల సందడి ఎప్పుడులాగే వుంది. రామానికి తల్లి పోయింది కదా అని కాలచక్రం తిరగటం మానివేయదుకదా! అనాదినుంచీ అవ్యవహితంగా ప్రవహించి పోతోంది కాలమహాప్రవంతి. రోజులు మాసాలు సంవత్సరాలు దొర్లిపోయాయి.

రామం ఇప్పుడు పెద్దవాడయ్యాడు. ఇప్పుడు విద్యావంతుఁడు. యువకుడు. ఇంక తల్లినిగురించి పదే పదే విచారించటం మానివేశాడు. సమస్తబాధలకు కాలమే సిద్ధాంజనం. ఇంగితజ్ఞానం కలవాళ్లు నిరర్థకం అనితెలిసి అయిపోయినవాటిని గూర్చి విచారించరుగదా? అల్లాగే రోజులు గడిపేశాడు. రామానికి వివాహం నిశ్చయమైంది. శాంతమ్మ, చిన్నప్పటినుంచీ అనుకొనే అల్లుడు, విద్యావంతుడు లభించాడుగదా అని మురిసిపోయింది.

తల్లి లేకపోయినప్పుడుగాని ఆమెవిలువ తెలియదు. మాతృహృదయం అవ్యయప్రేమ నిధానం. ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా బిడ్డలను పరిచర్యచేయుటయే ఆత్మధర్మంగా నమ్మటం ఈ లోకంలో తల్లికే చెల్లుబడి అయింది. పిల్లలు, ఆప్రేమను సేవను ఏ ఆలోచన లేకుండా అనుభవిస్తారు. కొందరు ప్రకృతి సిద్ధంగా అప్రయత్నంగా లభించే గాలి నీరు వలెనే మాతృప్రేమను సేవను పరిగ్రహిస్తారు. మరికొందరు కాలం మళ్లినతర్వాత, ప్రతిసేవ చేసేటందుకు వీలులేని దినములలో తల్లివిలువను గ్రహించి స్మృతులు చిత్రించు కొంటూ విలపిస్తారు. అప్పుడు, తల్లియొక్క, ప్రేమార్ద్ర వీక్షణాలు, అంధకార బంధురమైన స్మృతి విహాయస పథంలో మెరపుతీగవలె గోచరిస్తాయి. చెవిమారుమూలలలో ఆమె తియ్యనిపలుకులు ప్రతిధ్వనిస్తూనే వుంటాయి. ఇక మాతృఋణం తీర్చుకునేటందుకు రెండు వేడికన్నీటి బొట్లు రాలుస్తారు.

రామం వివాహం అతివైభవంగా జరిగిపోయింది. పెళ్లి అయిపోయిన తర్వాత శాంతాదేవి రామందగ్గరకువచ్చి "అమ్మ బ్రతికివుంటే ఈ మీ వివాహానికి ఎంత సంతోషించేదో కదా" అని గద్గద స్వరంతో పలికింది. వెంటనే, రామం కండ్లనుండి రెండువేడి కన్నీటిబొట్లు రాలాయి. "నాయనా, ఊరుకో, విచారించి ఏంప్రయోజనం" అని శాంతాదేవి ఓదార్చటం మొదలుపెట్టింది. రామం దుఃఖాన్ని చంపుకొని "అశ్రు తర్పణం మాతృఋణ విముక్తికి హేతుభూతం అవుతుందా?" అని తనలో తన్ను ప్రశ్నించుకొన్నాడు.